

Preekschets 'Ik wens jou vrede'

Advent – Kerst 2023

Jesaja 9:1-6 (NBV)

- 1** Het volk dat in duisternis ronddoelt
ziet een schitterend licht.
Zij die in het donker wonen
worden door een helder licht beschenen.
- 2** U hebt het volk weer groot gemaakt,
diepe vreugde gaf u het,
blijdschap als de vreugde bij de oogst,
zij jubelen als bij het verdelen van de buit.
- 3** Het juk dat op hen drukte,
de stok op hun schouder, de zweep van de drijver,
u hebt ze verbrijzeld, zoals Midjan destijds.
- 4** Iedere laars die dreunend stampte
en elke mantel waar bloed aan kleeft,
ze worden verbrand, een prooi van het vuur.
- 5** Een kind is ons geboren,
een zoon is ons gegeven;
de heerschappij rust op zijn schouders.
Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman,
Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.
- 6** Groot is zijn heerschappij,
aan de vrede zal geen einde komen.
Davids troon en rijk zijn erop gebouwd,
ze staan vast, in recht en gerechtigheid,
van nu tot in eeuwigheid.
Daarvoor zal hij zich beijveren,
de HEER van de hemelse machten.

Achtergronden Jesaja

Jesaja was de zoon van Amos en leefde in Jeruzalem in de periode van 765-680 voor Christus en was een tijdgenoot van Amos, Hosea en Micha. Zijn naam betekent 'de Heer heeft gered' en lijkt op de Hebreeuwse namen Jozua en Jezus. Jesaja had twee zonen. De een heette Schear-Jaschub (7:3) wat 'een overblijfsel zal terugkeren' betekent en Maher-Schalal-Chaz-Baz (8:3) wat 'haastige roof, spoedige buit' betekent.

Jesaja was profeet aan het koninklijk hof van Juda. Hij had contact met koningen van Juda, met name Achaz en Hizkia. Achaz trok zich weinig aan van de woorden van Jesaja (7:3-13), maar Hizkia had een groot vertrouwen in Jesaja (37:2-7, 21-35; 38:1-8; 39:3-8).

Toen Jesaja in 740 voor Christus, het sterfjaar van koning Uzzia, begon te profeteren, breidde Assyrië zijn heerschappij uit onder leiding van Tiglath-Pileser III (745-727 voor Christus). Juda zal zich bewust zijn geweest van dit gevaar. Maar God had beloofd dat Hij Zijn volk zou beschermen, als het sterk

stond in het geloof. Jesaja werd door God als profeet geroepen om het volk hiertoe op te roepen. Dit zou een hele moeilijke opdracht worden (6:1-13).

In het boek Jesaja zijn drie delen te onderscheiden: 1-39; 40-55 en 56-66. De hoofdstukken 6-12 worden ook wel het Immanuel-boek genoemd. Het begint met het visioen van de roeping van Jesaja en de kern wordt gevormd door twee messiaanse profetieën (9:1-6; 11:1-16), waarin de geboorte van een vrede brengende vorst wordt aangekondigd.

Het boek Jesaja beschrijft Gods oordeel en redding. God is 'de Heilige van Israël' (1:4; 6:1) die zijn opstandige volk moet straffen (1:2), maar hen daarna zal verlossen (41:14,16). Israël is een blind en doof volk (6:9-10) zonder recht en gerechtigheid (5:7; 10:1-2). De straf van God zal komen op de 'dag van de Heer'. Deze dag wordt ook geassocieerd met de wederkomst van Christus, de dag van het oordeel. God laat het onrecht niet zomaar bestaan. Hij is de Heer, onvergelijkbaar, verheven boven alle naties en machthebbers (40:15-24).

En toch, God zal medelijden hebben met zijn volk (14:1-2) en hen redden van zowel politieke als geestelijke onderdrukking. Het Koninkrijk van God op aarde, met een rechtvaardige Heerser, is het einddoel waar het boek Jesaja zich langzaam naartoe beweegt. De Vredevorst zal een rechtvaardig oordeel vellen over de zwakken en de armen in het land geeft hij een eerlijk vonnis (11:4). Het koninkrijk zal gebouwd zijn op recht en gerechtigheid wonen, vanaf nu en voor altijd.

Exegetische notities

Vers 1: Wat het licht precies is, wordt nog niet gezegd, maar het staat in grote tegenstelling tot de eerder geschetste duisternis (8:22-23). Deze duisternis wordt hier 'de schaduw van de dood' genoemd. De aanwezigheid van God wordt vaak vergeleken met licht (2 Sam. 22:29; Job 29:3; 1 Joh. 1:5). Terwijl het volk eerder ervaarde dat God zich verborgen hield (8:17), het licht dus niet scheen, zal het in de toekomst Gods bevrijding en verlossing ervaren, als er weer licht schijnt (60:1-3). Ook voor de heidenen zal dit licht schijnen (42:6; 49:6).

Vers 2-4: In deze verzen wordt beschreven hoe God de onderdrukker van het volk zal verpletteren. Het volk zal grote blijdschap kennen, omdat God hen heeft bevrijdt. God verbrijzelt het juk dat op hen drukt. In de Assyrische staatsideologie is het juk een metafoor voor macht over onderworpen volken. Het afwerpen van het juk geldt als rebellie.¹ Midjan verwijst naar de overwinning van Gideon op de Midjanieten (Rechters 7). Het taalgebruik herinnert ook aan de verlossing van de onderdrukking in Egypte.

Vers 5: Vers 5 en 6 vormen de climax van de profetie in dit Bijbelgedeelte. Hier kondigt Jesaja de geboorte van een kind aan, een zoon die het koninkrijk van David rechtvaardig zal regeren. Hij wordt beschreven als een volmaakt persoon en is dus meer dan een gewone koning uit het huis van David. Het valt op dat de verlossing zal komen door een kind. Blijkbaar is God zo machtig dat Hij kan bevrijden door (het zenden van) een kind.

¹ Online Studiebijbel, verkregen op 16 november 2022, via <https://online.studiebijbel.nl/a/#bWFpbi8xMDA1LzIzLEwMjgyMzQvMi8xLzY>

Er worden vier namen genoemd die het kind zal dragen.

- Wonderbare raadsman (in de Willibrordvertaling staat 'wonder van beleid') slaat op het vermogen om wijze raad te geven. Mensen kunnen dat als zij zich laten leiden door God en Zijn wijsheid. Het kind ontvangt deze wijsheid, maar stijgt er ook op wonderlijke wijze bovenuit.
- Sterke God is een bijzondere naam die niet aan een mens gegeven zou worden. In combinatie met 10:21 doet het denken aan God zelf.
- Eeuwige Vader doet denken aan koningen die een vader voor hun volk werden genoemd (1 Sam. 24:11). Ook God wordt in een aantal teksten Vader genoemd (onder andere Deut. 1:31; 8:5; Jes. 63:16).
- De naam Vrededorst is gebruikelijk om een Davidische koning te beschrijven die vrede zal brengen (Ps. 72). Deze vrede is nog niet gebracht door aardse koningen, dus slaat ook deze naam op de verwachte Messias. Het goddelijke en het menselijke karakter van de Verlosser komen hier duidelijk naar voren.

Vers 6: In dit vers wordt beschreven wat het Kind zal doen en tot stand zal brengen. Zijn heerschappij zal groot zijn en aan de vrede zal geen einde komen. Hij zal regeren met recht en gerechtigheid. Niemand zal de macht van deze Koning kunnen breken of de positieve effecten van zijn beleid teniet kunnen doen. Het verbond met David zal door God zelf in Hem worden vervuld.

Focus (wat wil je zeggen?)

Als we elkaar vrede toewensen, dan is dat een geschenk van genade dat we mogen ontvangen en uitpakken. Naast een geschenk is de vrede van God ook een opdracht. Gods vrede, zijn sjalom, gaat over bloeiende gemeenschappen die zijn gebouwd op recht en gerechtigheid voor iedereen.

Functie (wat wil je bereiken?)

De luisteraar wordt bemoedigd door het geschenk van Gods vrede, voor ieder persoonlijk. Daarnaast is de luisteraar gemotiveerd om zich ook zelf in te zetten voor de vrede. Dat kan op veel verschillende manieren. Bijvoorbeeld door iemand een kaartje te sturen, je in te zetten als vrijwilliger, duurzamer te leven of te geven aan de collecte voor Dorcas.

Hoofdlinje van de preek

Aan het begin van een kerkdienst groeten we elkaar. De voorganger spreekt dan vaak het zogenaamde votum en groet uit. *'Onze hulp is in de Naam van de Heer, Die hemel en aarde gemaakt heeft.'* En de groet is: *'Genade en vrede zij u van God de Vader, en van Jezus Christus Zijn Zoon, in de gemeenschap met de Heilige Geest.'* In deze overdenking staan we even stil bij de vredewens. Ook Paulus begon zijn brieven aan verschillende gemeentes met een vredewens (Rom 1:7; Gal 1:3; Ef 1:2).

Vrede als geschenk

Het mooiste kerstcadeau wat we kunnen ontvangen is vrede. De profeet Jesaja kondigt al aan dat de langverwachte Messias, een Koning uit het huis van David, een Koning van vrede zal zijn. Vrededorst is een van Zijn namen. In de adventstijd zien we uit naar de geboorte van Jezus en hiermee denken

we ook aan Israël, het volk van God, dat midden in (de dreiging van) ballingschap uitzag naar een Verlosser. Een volk dat in duisternis ronddoelt, zal door een helder licht worden beschenen.

Met Kerst vieren we dat de langverwachte Messias is geboren. Hij is naar de aarde gekomen als een kwetsbaar Kind. Jezus, de Vredevorst, kwam om vrede te stichten tussen God en mensen. Door Zijn leven, dood en opstanding heeft Hij vrede tussen God en mensen mogelijk gemaakt. God biedt jou en mij Zijn vrede aan. Je bent welkom bij God, met je onrust, angst, bezorgdheid, verdriet en twijfel. Hij wil je rust geven en Zijn vrede, die alle verstand te boven gaat (Fil 4:7). Laat je dat kerstcadeau ongeopend liggen of pak je dat uit?

Vrede als opdracht

Maar vrede is niet alleen een cadeau van God. Je moet er zelf ook moeite voor doen.

In het Oude Testament wordt het woord *sjalom* vaak vertaald met vrede, maar het betekent zoveel meer dan alleen dat er geen conflicten zijn. Sjalom betekent goede, gezonde, leven gevende relaties, met jezelf, innerlijke vrede, rust, weten dat je op de juiste plek bent. Maar ook vrede met je burens, die naast je wonen en met al je naasten dichtbij en verder weg. Vrede met God als de basis, het hart van alles en vrede met de schepping.

Vaak als het Oude testament spreekt over sjalom, dan gaat het over de dieren, het land en mensen die samen voorspoed hebben, samen bloeien. Sjalom gaat over herstelde relaties op alle gebieden van het leven. Hierbij kun je denken aan politieke, economische, lichamelijke en ook geestelijke heelheid. Telkens gaat het om een staat die rust, tevredenheid, heelheid en compleet zijn omvat. Het nieuwtestamentisch gebruik van het woord vrede, *eirènè*, staat in diezelfde lijn. Vrede wordt in stand gehouden door rechtvaardig met elkaar en de schepping om te gaan.

Jezus zegt in Zijn zaligsprekingen: 'Gelukkig de vredestichters' (Mat 5:9). Op die manier roept Jezus mensen ertoe op zelf mee te werken aan vrede. Als kinderen van God zijn we ook vertegenwoordigers of ambassadeurs van Zijn Koninkrijk. We leven in deze wereld, in ons land, in onze wijk en straat, maar we zijn ook burgers van het Koninkrijk van de hemel. En de Bijbel roept ons op dichtbij Jezus, dichtbij God en Zijn Woord te blijven, maar tegelijkertijd ook middenin de wereld te blijven staan en ambassadeurs van Zijn vrede te zijn.

Ik wens jou vrede

In het Midden-Oosten groet men elkaar op straat met de woorden 'sjalom aleechem'. Dit is Hebreeuws en betekent *vrede zij met u*. Het gebruikelijke antwoord hierop is 'aleechem sjalom' (met u zij vrede). Wat een mooie manier om elkaar te groeten. Niet alleen op zondag aan het begin van de kerkdienst, maar elke dag mogen we elkaar vrede toewensen.

Met Kerst vieren we dat Jezus – de Vredevorst - is geboren en zingen we over 'vrede op aarde'. Midden in een wereld vol oorlog, honger en eenzaamheid wil Jezus ons Zijn vrede, Zijn sjalom geven. En Hij daagt ons uit om vredestichters te zijn, om bij te dragen aan de bloei van mensen, gemeenschappen en natuur. Dichtbij en verder weg.

Vredestichter zijn... dat lijkt een groot ideaal, maar het kan al klein beginnen. Bijvoorbeeld door een kaartje naar iemand te sturen, naast iemand te gaan zitten en te luisteren, duurzamer te leven of te geven aan de collecte. Misschien kun je, op weg naar Kerst, eens nadenken hoe je kunt bijdragen aan vrede op aarde. Niet met het idee dat we als mensen de wereld kunnen redden, maar uit liefde en ontzag voor de Vrededorst. Er is en blijft hoop in ons leven, omdat God met ons is - Immanuel - en aan Zijn vrede geen einde zal komen.

Sjalom aleechem, ik wens je vrede!

Aanvullende suggesties

- ❖ Een voorbeeld van hoe het werk van Dorcas bijdraagt aan vrede en herstel

De Oekraïense Olena vond onderdak en psychologische hulp in Moldavië. In een vreemd land met 2 jonge kinderen, zonder inkomen en met de beelden van de oorlog nog op haar netvlies. De Oekraïense Olena is pas 25 jaar oud, maar heeft de afgelopen jaren al heel wat meegemaakt. In Moldavië kreeg ze na haar vlucht uit Oekraïne de hulp die ze dringend nodig had.

Olena: 'Door alle moeilijkheden en verdriet van de laatste jaren stond ik op het punt in te storten. Ik zag het leven niet meer zitten. Het duurde een tijd voordat ik erover kon praten – ik huilde vooral veel. Inmiddels gaat het beter. Ik voel me rustiger, ook omdat we nu veilig zijn en er voor ons wordt gezorgd. Het praten helpt, ik deel nu alles wat er in mijn leven is gebeurd en probeer ook voor anderen een luisterend oor te hebben. Ik huil nog steeds regelmatig, maar ik kan ook weer lachen. Dankzij het werk van Dorcas en haar partner kan ik verder en kan ik er weer zijn voor mijn kinderen. Ik ben van plan om in Moldavië werk te zoeken en wil me hier definitief vestigen. In Oekraïne heb ik niets meer – hier heb ik een toekomst.'

Lees meer: ['Ik was wanhopig, maar nu heb ik weer een toekomst' - Dorcas](#)

- ❖ Lied Delise: De christelijke zangeres Delise heeft een lied geschreven over het thema 'Ik wens jou vrede'. Dit lied kan beluisterd worden tijdens de kerkdienst of samenkomst. Het is hier te vinden: [Decemberactie 'Ik wens jou vrede' - Dorcas](#)
- ❖ Gebed ²

Vader,
Wij bidden U om vrede:
een vrede gegrondvest op de liefde in Christus.

Laat de hoop ontkiemen in ons:
hoop die zijn oorsprong vindt in de opstanding.

Geef ons alstublieft moed:

² Gebeden voor elke dag, 2019, Uitgeverij Jongbloed Boeken Heerenveen

de moed om trouw te blijven tot het uiterste,
de moed om vol te houden

als het kwaad lijkt te zegevieren
en de strijd om de waarheid verloren lijkt;
de moed om weer op te bouwen
wanneer alles rondom ons tegen de vlakte gaat.

Geef ons alstublieft moed:
de moed om deel uit te maken van een zwervend volk
dat op weg is naar een onbekende toekomst,
in de overtuiging dat U de weg wel weet;
de moed om deel uit te maken van het lichaam van Christus,
zodat allen die lijden
door ons de tederheid van de Heer ondervinden.

Amen

